C/2025/988

2025.2.13.

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Az Ukrajna elleni orosz inváziót tekintettel az Ukrajna által saját jogszabályaival összhangban kiállított járművezetői okmányokra vonatkozó egyedi és átmeneti intézkedések megállapításáról szóló (EU) 2022/1280 európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. és 6. cikkének alkalmazására – a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek átmeneti védelmi időszakának 2025. március 6-án túli meghosszabbítását követően – vonatkozó értelmező iránymutatások

(C/2025/988)

1. **Bevezetés**

Az (EU) 2022/1280 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([1]) 2022. július 27-én lépett hatályba. A rendelet intézkedéseket állapít meg az Ukrajna által saját jogszabályaival összhangban kiállított, a 2001/55/EK tanácsi irányelvnek ([2]) és az (EU) 2022/382 tanácsi végrehajtási határozatnak ([3]) megfelelően átmeneti védelmet vagy a nemzeti jog szerinti megfelelő védelmet élvező személyek birtokában lévő járművezetői okmányokra vonatkozóan. A 9. cikk (2) bekezdésének megfelelően a rendelet a 2001/55/EK irányelv 4. cikkében említett, a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyekre vonatkozó átmeneti védelem alkalmazási időszaka lejártának napját követő naptól nem alkalmazandó, összhangban az említett irányelv 6. cikkével.

Ezek az értelmező iránymutatások a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek átmeneti védelmi időszakának 2025. március 6-án túli meghosszabbítására tekintettel ismertetik az (EU) 2022/1280 rendelet 4. és 6. cikkének Bizottság általi értelmezését. Céljuk az (EU) 2022/1280 rendelet következetes alkalmazásának és érvényesítésének megkönnyítése, valamint a tagállami hatóságok e tekintetben történő segítése.

Ezek az iránymutatások nem hoznak létre új jogszabályokat. Továbbá a Bizottság hangsúlyozza, az uniós jog hitelt érdemlő értelmezése az Európai Unió Bíróságának kizárólagos hatáskörébe tartozik.

2. **Az átmeneti védelem időtartama**

Az (EU) 2022/382 végrehajtási határozat a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében megállapította a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlásának tényét, és ezért átmeneti védelmet vezetett be az említett személyek számára. A 2001/55/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban az átmeneti védelmet kezdetben egy évre, 2023. március 4-ig biztosították, majd 2024. március 4-ig automatikusan, egy évvel meghosszabbították. A 2001/55/EK irányelv 4. cikkének (2) bekezdésével összhangban a Tanács 2023 októberében úgy határozott, hogy további egy évvel, 2025. március 4-ig meghosszabbítja az átmeneti védelem időtartamát ([4]). Mivel az átmeneti védelem okai továbbra is fennállnak, a Tanács 2024 júniusában úgy határozott, hogy további egy évvel, 2026. március 4-ig meghosszabbítja a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek számára biztosított átmeneti védelem időtartamát ([5]).

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1280 rendelete (2022. július 18.) az Ukrajna elleni orosz inváziót tekintettel az Ukrajna által saját jogszabályaival összhangban kiállított járművezetői okmányokra vonatkozó egyedi és átmeneti intézkedések megállapításáról (HL L 195., 2022.7.22., 13. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1280/oj).

([2]) A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről (HL L 212., 2001.8.7., 12. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj).

([3]) A Tanács (EU) 2022/382 végrehajtási határozata (2022. március 4.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről (HL L 71., 2022.3.4., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

([4]) A Tanács (EU) 2023/2409 végrehajtási határozata (2023. október 19.) az (EU) 2022/382 végrehajtási határozattal bevezetett átmeneti védelem meghosszabbításáról (HL L, 2023/2409, 2023.10.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

([5]) A Tanács (EU) 2024/1836 végrehajtási határozata (2024. június 25.) az (EU) 2022/382 végrehajtási határozattal bevezetett átmeneti védelem meghosszabbításáról (HL L, 2024/1836, 2024.7.3., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

Nyilvánvaló, hogy az (EU) 2022/1280 rendelet elfogadásakor a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek átmeneti védelmének lehetséges időtartamát – figyelembe véve annak a 2001/55/EK irányelv 4. cikke szerinti esetleges meghosszabbítását – maximum három évnek tekintették ([6]).

Az (EU) 2022/1280 rendelet rendelkezik az Ukrajna által kiállított és a nemzeti jog alapján átmeneti védelmet vagy a nemzeti jog szerinti megfelelő védelmet élvező személyek birtokában lévő érvényes vezetői engedélyeknek az Unió területén történő elismeréséről, valamint bizonyos feltételek mellett az említett személyek számára egyedi ideiglenes járművezetői okmányok kiállításáról. A tagállamokra nehezedő adminisztratív terhek minimalizálása és a többszöri megújítások elkerülése érdekében az a döntés született, hogy az (EU) 2022/1280 rendelettel összhangban kiállított járművezetői okmányokon fel kell tüntetni a lejárat legkésőbbi lehetséges időpontját. Ez az időpont kijelölte a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek tekintetében biztosított átmeneti védelem maximális lehetséges időtartamát, amely az elfogadás időpontjában a 2025. március 6-ig tartó időszaknak felelt meg. Az (EU) 2022/1280 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésével és 6. cikkének (3) bekezdésével összhangban azonban az okmányokon feltüntetett lejárati időtől függetlenül az okmányok maximális igazgatási érvényességének meg kell felelnie az átmeneti védelem vagy a nemzeti jog szerinti megfelelő védelem időtartamának (kivéve, ha a jogosult rendelkezik az (EU) 2022/1280 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett „95.01” különleges ideiglenes uniós kóddal jelölt uniós vezetői engedéllyel, és az említett okmány érvényességi ideje korábban jár le).

3. **Az (EU) 2022/1280 rendelettel összhangban kiállított ideiglenes járművezetői okmányok**

3.1. **Az (EU) 2022/1280 rendelet 4. cikkével összhangban kiállított gépjárművezetői képesítési igazolványok**

Annak, aki egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetőjeként kíván dolgozni az Unióban, el kell végeznie az (EU) 2022/2561 európai parlamenti és tanácsi irányelvben ([7]) előírt alapképzést. Bizonyos esetekben az alapképzés 140–280 órányi tanfolyamon való részvételt és vizsgát tehet szükségessé. Mind a valamely tagállam állampolgárságával rendelkező gépjárművezetőknek, mind azoknak, akik harmadik ország állampolgárai, és akiket egy tagállamban letelepedett vállalkozás alkalmaz vagy foglalkoztat, ezt az alapképzést az Unióban (az előbbi esetben a szokásos tartózkodási helyük szerinti tagállamban, az utóbbi esetben pedig abban a tagállamban, ahol az őket alkalmazó vállalkozás letelepedett, vagy amely számukra a munkavállalási engedélyt kiadta) kell megszerezniük. Az alapképzés sikeres elvégzését követően az érintett gépjárművezető számára az alapképzést igazoló képesítési bizonyítványt állítanak ki.

Egyes esetekben a képesítési bizonyítványok harmadik országokban történő kiállításának követelményei és feltételei hasonlóak az uniós követelményekhez és feltételekhez. Az egyrészről az Európai Unió, az Európai Atomenergia-közösség és tagállamaik, másrészről Ukrajna közötti társulási megállapodás 368. cikkének (1) bekezdése és XXXII. melléklete értelmében ([8]) Ukrajna közelítette nemzeti jogszabályait a 2003/59/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([9]) (az (EU) 2022/2561 irányelv elődje) rendelkezéseihez a nemzetközi szállítási műveleteket végző közúti járművek vezetői tekintetében. Ennélfogva a tagállamok gyorsított eljárást alkalmazhatnak annak érdekében, hogy az (EU) 2022/1280 rendelet 4. cikke alapján az Unióban kiállított képesítési bizonyítványt ítéljenek oda e járművezetők számára, amennyiben azok Ukrajna által kiállított gépjárművezetői képesítési igazolvánnyal rendelkeznek, és átmeneti védelmet vagy a nemzeti jog szerinti megfelelő védelmet élveznek. Az (EU) 2022/2561 irányelv szerinti teljes alapképzés elvégzése helyett az ilyen járművezetőknek csak egy 35–60 órás kiegészítő jellegű kötelező képzésen kell részt venniük, mielőtt kiállítják számukra a „95.01 (max. 2025.3.6.)” különleges ideiglenes uniós kóddal ellátott gépjárművezetői képesítési igazolványt („*A szakmai alkalmassági követelménynek megfelelő szakmai alkalmassági bizonyítvánnyal (SZAB) rendelkező gépjárművezető – különleges kiállítás kizárólag az átmeneti védelem időszakára*”), vagy mielőtt ugyanazt a különleges ideiglenes uniós kódot feltüntetik a vezetői engedélyükön vagy a járművezetői igazolványukon. Úgy kell tekinteni, hogy az ilyen gépjárművezetői képesítési igazolványok, vezetői engedélyek vagy járművezetői igazolványok jogosultjai teljesítik a járművezetési tevékenység végzéséhez szükséges kötelező alapképzésre vonatkozó követelményt.

([6]) Vö. az (EU) 2022/1280 rendelet (14) preambulumbekezdésével.

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2561 irányelve (2022. december 14.) egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetőinek alapképesítéséről és továbbképzéséről (HL L 330., 2022.12.23., 46. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2561/oj).

([8]) HL L 161., 2014.5.29., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács 2003/59/EK irányelve (2003. július 15.) egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetőinek alapképzéséről és továbbképzéséről, valamint a 3820/85/EGK tanácsi rendelet és a 91/439/EGK tanácsi irányelv módosításáról, illetve a 76/914/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 226., 2003.9.10., 4. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/59/oj).

Az (EU) 2022/1280 rendelet 4. cikkének (3) bekezdése különösen fontos, és a következőképpen rendelkezik:

„Az átmeneti védelem időtartamára vonatkozó bármely jövőbeli uniós jogi aktus sérelme nélkül, […] az ilyen gépjárművezetői képesítési igazolványokon található vagy a vezetői engedélyeken feltüntetett különleges ideiglenes uniós kódhoz tartozó lejárati idő 2025. március 6.

***Az említett okmányokon feltüntetett említett időpont ellenére** azonban **az okmányok igazgatási érvényességének meg kell felelnie a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek tekintetében megállapított**, a 2001/55/EK irányelv 4. cikkében említett **átmeneti védelem időtartamának**, a jogosultat a nemzeti jog szerint megillető, megfelelő védelme időtartamának, vagy a vezetői engedély érvényességi idejének, attól függően, hogy melyik jár le előbb. […]”.*

3.2. **Az (EU) 2022/1280 rendelet 6. cikkével összhangban kiállított vezetői engedélyek**

Amennyiben az átmeneti védelemben vagy a nemzeti jog szerinti megfelelő védelemben részesülő személy elveszítette vezetői engedélyét, vagy azt ellopták, és amennyiben az Ukrajnában alkalmazandó jogszabályokkal összhangban szerzett vezetői jogai ellenőrizhetők, a tagállamok az (EU) 2022/1280 rendelet 6. cikkével összhangban uniós minta szerinti vezetői engedélyt állíthatnak ki e személy számára. Ennek során a tagállamok a 12. rovatban a „99.01 (2025.3.6.)” különleges ideiglenes uniós kóddal jelölik meg a vezetői engedélyt, amelynek jelentése: „*Különleges kiállítás, amely csak az átmeneti védelem időtartamára érvényes (elveszített vagy ellopott UA engedély)*”.

Az (EU) 2022/1280 rendelet 6. cikkének (3) bekezdése különösen fontos, és a következőképpen rendelkezik:

*„[…] Az átmeneti védelem időtartamára vonatkozó bármely jövőbeli uniós jogi aktus sérelme nélkül, […] az ilyen vezetői engedélyek lejárati ideje 2025. március 6. **Az ilyen vezetői engedélyen feltüntetett említett lejárati idő ellenére** azonban **az okmány igazgatási érvényességének meg kell felelnie a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek tekintetében megállapított**, a 2001/55/EK irányelv 4. cikkében említett **átmeneti védelem időtartamának**, vagy az átmeneti védelem vagy a jogosultat a nemzeti jog szerint megillető, megfelelő védelem időtartamának, attól függően, hogy melyik jár le előbb. […]”*

4. **Az (EU) 2022/1280 rendelet 4. és 6. cikkének alkalmazása a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek átmeneti védelmi időszakának 2025. március 6-án túli meghosszabbítására tekintettel**

A 3. pontban említett rendelkezésekből egyértelműen kitűnik, hogy az Ukrajnából érkező, átmeneti védelmet vagy a nemzeti jog szerinti megfelelő védelmet élvező, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek számára az (EU) 2022/1280 rendelettel összhangban kiállított ideiglenes járművezetői okmányok mindaddig érvényesek, amíg az átmeneti védelem vagy a nemzeti jog szerinti megfelelő védelem fennáll, függetlenül az említett okmányokon feltüntetett dátumtól (az említett időpont „*ellenére*”) ([10]). Amint az az említett cikkekben kifejezetten szerepel, e dokumentumok igazgatási érvényességének **„meg kell felelnie”** az átmeneti védelem időtartamának.

Ebből az következik, hogy az (EU) 2022/1280 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével és 6. cikkének (2) bekezdésével összhangban az (EU) 2022/1280 rendelet alapján kiállított ideiglenes okmányokba beillesztendő „95.01” és „99.01” különleges ideiglenes uniós kódokhoz illesztett kifejezést („(max. 2025.3.6.)”) az említett rendelet e kulcsfontosságú, elsőbbséget élvező rendelkezésének fényében kell értelmezni.

Gyakorlati alkalmazás

Az (EU) 2022/1280 rendelet hatályára és célkitűzéseire figyelemmel, valamint a rendelet rendelkezéseinek koherens alkalmazásának biztosítása érdekében, miközben a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek átmeneti védelmének maximális időtartama továbbra sem ismert, a Bizottság úgy véli, hogy a jogbizonytalanság csökkentése érdekében az (EU) 2022/1280 rendelettel összhangban kiadott különleges ideiglenes „95.01” és „99.01” uniós kódok használatát a továbbiakban nem kell kiegészíteni a „(max. 2025.3.6.)” kifejezéssel.

([10]) Kivéve, ha az említett dokumentumok igazgatási érvényessége az (EU) 2022/1280 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében meghatározott egyéb okok miatt korábban megszűnik. Például a „95.01” különleges uniós kóddal jelölt vezetői engedélyek igazgatási érvényességi ideje rövidebb lehet, mint az átmeneti védelem időtartama.

Bár ez a maximális lejárati idő a végrehajtás megkönnyítése érdekében mostanáig szerepelt az ideiglenes járművezetői okmányokon, az ilyen célokból már nem szükséges vagy nem hatékony. Továbbá nem áll fenn az esetleges félreértések kockázata, mivel ezeket a különleges ideiglenes uniós kódokat csak az (EU) 2022/1280 rendeletnek megfelelően és a rendelet alkalmazásának időtartamára adják ki. (Ettől függetlenül e dokumentumok igazgatási érvényessége az (EU) 2022/1280 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében meghatározott egyéb okok miatt korábban is megszűnhet).

Az (EU) 2022/1280 rendelet 4. és 6. cikkének alkalmazásával kapcsolatos esetleges félreértések elkerülése érdekében a Bizottság ennek megfelelően úgy véli, hogy a tagállamoknak a következőket kell szem előtt tartaniuk:

— Az (EU) 2022/1280 rendelet 4., illetve 6. cikkével összhangban kiadott „95.01” és „99.01” különleges ideiglenes uniós kódok „(max. 2025.3.6.)” kifejezéssel való kiegészítése már semmilyen célt nem szolgál.

— Hasonlóképpen, azokban az esetekben, amikor ezt a kifejezést már feltüntették a vonatkozó járművezetői okmányokban, annak nincs jogi jelentősége, és gyakorlatilag elavult.

— A „95.01” különleges ideiglenes uniós kóddal, illetve a vezetői engedélyeken vagy járművezetői igazolványokon feltüntetett azonos kóddal ellátott gépjárművezetői képesítési igazolványok igazgatási érvényességét úgy kell értelmezni, hogy az **megfelel** a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek tekintetében megállapított **átmeneti védelem időtartamának** (még akkor is, ha az tovább tart 2025. március 6-nál), a jogosultat a nemzeti jog szerint megillető, megfelelő védelme időtartamának vagy a vezetői engedély érvényességi idejének, attól függően, hogy melyik jár le előbb.

— A „99.01” különleges ideiglenes uniós kóddal ellátott vezetői engedélyek igazgatási érvényességét úgy kell értelmezni, hogy az **megfelel** a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek tekintetében megállapított **átmeneti védelem időtartamának** (még akkor is, ha az tovább tart 2025. március 6-nál) vagy a jogosultat a nemzeti jog szerint megillető, megfelelő védelme időtartamának, attól függően, hogy melyik jár le előbb.

— Azoknak a tagállamoknak, amelyek az (EU) 2022/1280 rendelet 4. és/vagy 6. cikkét alkalmazták vagy alkalmazni fogják, a továbbiakban lejárati dátum hozzáadása nélkül kell feltüntetniük ezeket a különleges ideiglenes uniós kódokat az ideiglenes járművezetői okmányokon.